THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

שתדלנות אדער קאמף

פאר צוועלף יאָר צייט האָט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע, אינטער דר. ווייצמאַנס פירערשאַפט, געזוכט מיטצואַרבעטן מיט דער בריטישער רעגירונג אין ארץ־ישראל. דאָס איז געווען זייער א שווערע אויפגאַבע, נעמענדיק אין אַנבאַטראַכט, אז די בריטישע רעגירונג האָט די ציוניסטישע אַרבעט אין ארץ־ישראל ניט נאָר ניט געשטיצט, וואָס איז געווען איר פליכט, נאָר זי האָט נאָך זי אויף טרים און שריט געשטערט.

די ציוניסטישע לייטונג האָט געפרואווט דן זיין לכף זכות די בריטישע רעגירונג, פאַרשטייענדיק, אז זי האָט אויך אירע שווערקייטן, זי אַזי געגאַנגען דערפאַר אויף אַלערליי הנחות — ביז־דר. ווייצמאַנס לעצטער דערקלערונג כיי דער ציונג־פונקט אקציאָנס קאָמיטעט אין בערלין, אין וועלכער ער האָט זיך אָפן אָפּגעזאָגט פון דעם געדאַנק פון א אידישער מלוכה. דערמיט האָט ער געזוכט אַרויסצוהעלפן דער בריטישער רעגירונג אין אירע שווערקייטן, האָפנדיק, אז זי זאָל דערפאַר געבן די אידן וועלכע ס'איז מעגלאַכקייט אָנצוגיין מיט זייער פּראַקטישער אַרבעט פאַר'ן אויפבוי פונ'ם אידישן לאַנד.

די בריטישע רעגירונג האָט גערן אויפגענומען די ציוניסטישע הנחות, אין האָט דאַרויף געגעבערט מיט איין פאַטש אין פנים נאָכ'ן צווייטן, — ביז דעם לעצטן קלאַפּ. דעם מיינט־קלאַפּ וואָס זי האָט אויף אַ גרויזאַמען אין צייטן אופן דערלאַנגט די אידישע אָנשטרענגונגען אין ארץ־ישראל.

און איצט האָבן נאָך די בריטישע רעגירונגס קרייזן דעם קופּערנעם שטערן צו באַהויפּטן, אז די רעגירונג האָט מיט איר לעצטער דעקלאַראַציע אויף א האָר ניט באַרירט די גרונד־פּרינציפּן פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און איר אויסמייטשונג פון 1922. און די באַדינגונגען פונ'ם מאַנדאַט. ווי עס ווערט באַהויפּטעט אין גוט אינפאָרמירטע קרייזן אין לאָנדאָן, דערווארט נאָך די רעגירונג, אז באַלד זאָל זיך אָפּגאַנגען א סעריע פון פאַרהאַנדלונגען וועגן געוויסע פרעגן פון דער לעגאַל־אַדמיניסטראַציע אין ארץ־ישראל ניט נאָר ניט געשטיצט, וואָס איז געווען איר פליכט, נאָר זי האָט נאָך זי אויף טרים און שריט געשטערט.

די ציוניסטישע לייטונג האָט געפרואווט דן זיין לכף זכות די בריטישע רעגירונג, פאַרשטייענדיק, אז זי האָט אויך אירע שווערקייטן, זי אַזי געגאַנגען דערפאַר אויף אַלערליי הנחות — ביז־דר. ווייצמאַנס לעצטער דערקלערונג כיי דער ציונג־פונ'ם אקציאָנס קאָמיטעט אין בערלין, אין וועלכער ער האָט זיך אָפן אָפּגעזאָגט פון דעם געדאַנק פון א אידישער מלוכה. דערמיט האָט ער געזוכט אַרויסצוהעלפן דער בריטישער רעגירונג אין אירע שווערקייטן, אז זי זאָל דערפאַר געבן די אידן וועלכע ס'איז מעגלאַכקייט אָנצוגיין מיט זייער פּראַקטישער אַרבעט פאַר'ן אויפבוי פונ'ם אידישן לאַנד.

די בריטישע רעגירונג האָט גערן אויפגענומען די ציוניסטישע הנחות, אין האָט דאַרויף געגעבערט מיט איין פאַטש אין פנים נאָכ'ן צווייטן, — ביז דעם לעצטן קלאַפּ. דעם מיינט־קלאַפּ וואָס זי האָט אויף אַ גרויזאַמען אין צייטן אופן דערלאַנגט די אידישע אָנשטרענגונגען אין ארץ־ישראל.

און איצט האָבן נאָך די בריטישע רעגירונגס קרייזן דעם קופּערנעם שטערן צו באַהויפּטן, אז די רעגירונג האָט מיט איר לעצטער דעקלאַראַציע אויף א האָר ניט באַרירט די גרונד־פּרינציפּן פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און איר אויסמייטשונג פון 1922. און די באַדינגונגען פונ'ם מאַנדאַט. ווי עס ווערט באַהויפּטעט אין גוט אינפאָרמירטע קרייזן אין לאָנדאָן, דערווארט נאָך די רעגירונג, אז באַלד זאָל זיך אָפּגאַנגען א סעריע פון פאַרהאַנדלונגען וועגן געוויסע פרעגן פון דער אַדמיניסטראַציע אין ארץ־ישראל ניט נאָר ניט געשטיצט, וואָס איז געווען איר פליכט, נאָר זי האָט נאָך זי אויף טרים און שריט געשטערט.

די ציוניסטישע לייטונג האָט געפרואווט דן זיין לכף זכות די בריטישע רעגירונג, פאַרשטייענדיק, אז זי האָט אויך אירע שווערקייטן, זי אַזי געגאַנגען דערפאַר אויף אַלערליי הנחות — ביז־דר. ווייצמאַנס לעצטער דערקלערונג כיי דער ציונג־פונ'ם אקציאָנס קאָמיטעט אין בערלין, אין וועלכער ער האָט זיך אָפן אָפּגעזאָגט פון דעם געדאַנק פון א אידישער מלוכה. דערמיט האָט ער געזוכט אַרויסצוהעלפן דער בריטישער רעגירונג אין אירע שווערקייטן, אז זי זאָל דערפאַר געבן די אידן וועלכע ס'איז מעגלאַכקייט אָנצוגיין מיט זייער פּראַקטישער אַרבעט פאַר'ן אויפבוי פונ'ם אידישן לאַנד.

די בריטישע רעגירונג האָט גערן אויפגענומען די ציוניסטישע הנחות, אין האָט דאַרויף געגעבערט מיט איין פאַטש אין פנים נאָכ'ן צווייטן, — ביז דעם לעצטן קלאַפּ. דעם מיינט־קלאַפּ וואָס זי האָט אויף אַ גרויזאַמען אין צייטן אופן דערלאַנגט די אידישע אָנשטרענגונגען אין ארץ־ישראל.

* * *

מיט ארום דרייסיק יאָר צוריק, ווען ער האָט געעדיטירט דעם טאַראַנטאַ־אָר־ניוועריסיטעט אלס מיינונג אינזשינער, האָט ער זיך אויסגעגלאָזט קיין "דאוסאַן סי־טי, יוקאָן טעריטאָריע", צו פאַרנעמען א גרינד־לאַכער. דאָרט איז געבויט געווארן דעם ערסטן טורעם צו "דערגרייכן דעם הימל" און נאָך האָט דערפאַר צעמישט די שפּראַך פון מענשן קינדער, אַזוי, דאָס זיי האָבן געגומען רייזן מיט פאַרשיידענע אינ'ם אויג אויף דעם פייאיקן יוגנד אי־זשינער.

נאָך דעם זעען מיר, אז איינגאַנצן מיט צוויי יאָר שפּעטער טרעט ער שוין אריין אין רעגירונגס דינסט. און מיט דער אויס־נאַמע פון איינינק יאָרן מיט דער קאַנאַדער אַרמיי אויף יענער זייט יַם, אלס וואַלאַנטיר אינ'ם וועלט קריג, פון וואַ־נען אין דער זיף צוריקגעקערט מיט גרויס־סע אויסצייכנונגען אין מיידזשאַר ל. ט. בורוואש געשאַנען אין שטענדיקער דינסט פון דער פעדעראַלער רעגירונג, אלס זוכער, פאַרשער און אוטאָריטעט אין אַרקטישע ענינים.

אַכט און צוואַנציק יאָר אין אַרקטישן צפון, פינף יאָר אין וועלט קריג, האָבן באַוויזן צו באַלייכערן זיין שטאַלצן קאָפּ. אָבער זיין ענערגיע און אומבייגזאַמער ווילן, זיינען פאַרבליבן פריש און אומבאַ־רירט. אַכט און צוואַנציק יאָר אין אַרק־טישן צפון! עס א גרינג אַרויסצורי־דען. אָבער זייער ווייניק פון אונז ווייסן, אדער האָבן א וועלכן ניט איז באַגריף, וואָס איינשטלאַך דאָס מיינט.

נאָך פאַרן קריג האָט ער באַוויזן דורכ־צוקרייצן די גאַנצע "יוקאָן טעריטאָריע" ווי אויך דעם מערב טייל פון דעם אַרק־טיק. ער האָט זיך באַקאַנט מיט פאַרשיידענע איינגעבאָרענע עסקימאָ שב־טים, וועלכע וואַנדערן אַרום, אָבער די אומבאַרעגיצטע, מיט אייז און שניי גע־שמירטע וויסטעניש. אין דער באַגלייט־טונג פון איינעם אדער צוויי עסקימאָס, הייבט צו טאָג וועדט ער פאַרדעקט פאַר דעם אַנגעזעענסטן פאַרשער אין קאַנאַ־דע.

באַלד נאָכן וועלט קריג האָט די רע־גירונג זיך אַרומגעזען אַז עס איז גרויס־סע קעלאַך פון וויסן צפון צו א פּלאַץ מיטן נאָמען "בוטיא האַלב אינזל" צו ברייגען פון דאָרטן איינעם א מיידזשאַר בורוואש, איידער דער ווינטער פאַלט צו. די פרע־סע האָט מיט גרויס שפּאַנונג און אומרו געווארט אויף דעם רעזולטאַט פון דער אָנטערנעמונג. מערערע האָבן אַרויסגע־לאָזט זייערע ספקות, אַז ניט נאָר וועט דעם פליער ניט געלונגען צוריקצובריי־גען דעם פאַרשער, נאָר עס איז זייער צווייי־פעלהאַפט אויב ער וועט זיך אַליין צו־ריקקערן.

מיט א צייט שפּעטער, האָט די פרעסע מיט צופרידענהייט געמאַלדן אַז די העל־דען האָבן זיך מיט מזל, און מיט גאַנצע ביינער צוריקגעקערט. קיין צופיל איינ־צעלהייטן וועגן דער געשעענעניש אין ניט געשריבן געווארן. אבוואָל די פאַסירונג איז פון דער גרעסטער וויכטיקייט פאַר אַמעריקע, דאָס מיינט אַלעמאָל, אין מעג־לאַך אויף פאַר אנדערע צוויינן פון מענש־לאַכן פראַגרעס. דערויבער איז אונזער מיי־נונג אַז, עס איז זייער ווינשענסווערט צו באַקענען דעם אירישן לעזער מיט דער פּרעזענטאַציע פון דעם פאַרשער, ווי אויף מיט זיין העכסט וויכטיקער אַנט־דעקונג.

* * *

מיט ארום דרייסיק יאָר צוריק, ווען ער האָט געעדיטירט דעם טאַראַנטאַ־אָר־ניוועריסיטעט אלס מיינונג אינזשינער, האָט ער זיך אויסגעגלאָזט קיין "דאוסאַן סי־טי, יוקאָן טעריטאָריע", צו פאַרנעמען א גרינד־לאַכער. דאָרט איז געבויט געווארן דעם ערסטן טורעם צו "דערגרייכן דעם הימל" און נאָך האָט דערפאַר צעמישט די שפּראַך פון מענשן קינדער, אַזוי, דאָס זיי האָבן געגומען רייזן מיט פאַרשיידע־נע שפּראַכן און זיי האָבן זיך ניט געקאָנט מער צוזאַמענריידן איינער מיטן צווייטן, וואָס האָט זיי געצוואונגען אויסצואוואַנ־דערן פון דער אורשפּרונגלאַכער היים און שנער און זיך פאַרשפּרייטן איבער דער וועלט.

צוויי יאָר שפּעטער טרעט ער שוין אריין אין רעגירונגס דינסט. און מיט דער אויס־נאַמע פון איינינק יאָרן מיט דער קאַנאַ־ד